

VAIDEOTSUS

23.03.2026

nr 11.3-1/26/1300

Tuginedes haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 85 punktile 4, **Riigi Tugiteenuste Keskus** (edaspidi ka RTK või vaide lahendaja)

otsustab:

jätta rahuldamata Sihtasutuse Eesti Ajaloomuuseum vaie RTK 28.01.2026 otsuse nr 11.3-1/26/418 kehtetuks tunnistamiseks ja uue taotluse rahuldamise otsuse tegemiseks.

Käesoleva vaideotsusega mitte nõustumisel võib esitada kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustiku § 47 lõike 2 kohaselt 30 päeva jooksul vaideotsuse teatavaks tegemisest arvates.

1. Vaide läbivaatamise alus ning vaide esitaja taotlus

1.1. Haldusmenetluse seaduse § 73 lg 2 alusel vaatas RTK läbi Sihtasutus Eesti Ajaloomuuseum (edaspidi ka vaide esitaja) poolt esitatud vaide RTK 28.01.2026 otsusele nr 11.3-1/26/418 (edaspidi vaidlustatud otsus või otsus).

1.2. Vaide esitaja taotleb vaites RTK 28.01.2026 otsuse nr 11.3-1/26/418 kehtetuks tunnistamist ning taotleb uue otsuse tegemist, millega rahuldataks taotleja taotlus nr Kliima2.9.01.25-0139 projekti „Ajaloomuuseumi hoone Pirita tee 70 energiatõhusustööd“ (edaspidi taotlus) rahastamiseks.

2. Asjaolud ja vaide esitaja seisukohad

2.1. Sihtasutus Eesti Ajaloomuuseum on esitanud taotlused kahe projekti rahastamiseks – „Ajaloomuuseumi hoone Pirita tee 70 energiatõhusustööd“ ning „Ajaloomuuseumi hoone Pirita tee 72 energiatõhusustööd“.

2.2. RTK jättis 28.01.2026. a otsusega nr 11.3-1/26/418 taotluse rahuldamata, kuna taotlusele lisatud energiaauditist nähtub, et Pirita tee 70 hoones ei ole mõõtureid, millega mõõta nimetatud hoones tarbitud elektri- ja soojusenergiat. Mõõdetakse ainult mitme hoone summaarseid energiatarbimisi. Taotleja poolt kasutatav proportsionaalne hoone köetava pinna osakaal hoonete summaarsesse köetavasse pinda ei võimalda tarbimisandmeid täpselt ja tõendatult eristada.

2.3. 27.02.2026 esitas Sihtasutus Eesti Ajaloomuuseum nimetatud otsuse peale vaide.

2.4. Vaide esitaja on vaide põhjendustena välja toonud järgmist:

2.4.1. nii rahandusministri 12.05.2025 määrus nr 18 "Avaliku sektori kultuuriväärtusega hoonete energiatõhususe tõstmiseks antava toetuse kasutamise tingimused ja kord" (edaspidi meetme määrus) kui ka meetme määruse lisa 1 ei sätesta selgesõnaliselt, et tarbitud

- energiakogused peavad hoone kaupa olema mõõdetud mõõtesüsteemidega. Tarbimisandmeid on võimalik leida ka muul viisil, kui ainult mõõtesüsteemidega mõõtes;
- 2.4.2. konkreetsete hoonete energiatarbimise arvutamiseks on kasutatud meetodikat, kus kinnistu energiatarbimised on jagatud proportsionaalselt hoone(te) pindalaga. Sellise meetodikaga on võimalik välja arvutada hoone tegelikud ja tõendatud energiatarbimise andmed, kuna puudutatud hoonete kasutus, tehniline seisukord ja ehitusaeg on sarnane. Taoline tarbimisandmete proportsionaalne jagamine on põhjendatud, mõistlik ja vajalik ning vastab igati meetme määruse nõuetele. Meetme määrus ei nõua eraldi mõõtesüsteemide paigaldamist igale hoonele, vaid lähtuda tuleb tegelikest ja tõendatud energiatarbimise andmetest. Antud juhul on tegelikud ja tõendatud energiatarbimise andmed hoonete tarbimiskogused;
- 2.4.3. Energiaaudiitor on hoonetes teinud põhjaliku ülevaatus, analüüsinud olemasolevat projektdokumentatsiooni ning teostanud sisekliima mõõdistused. Nende andmete baasil on koostatud simulatsiooni mudel, mille järgi on kontrollitud proportsionaalse jagamise meetodika sobivust. Seega, proportsionaalse kulude jagamise meetodikat on valideeritud dünaamilise simulatsiooni abil. Taotleja poolt kasutatav proportsionaalne hoone köetava pinna osakaal hoonete summaarsesse köetavasse pinda võimaldab tarbimisandmeid hoonete kaupa eristada;
- 2.4.4. RTK oleks pidanud kaasama täiendava eksperdi taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontrollimisel ja hindamisel;
- 2.4.5. vaide esitaja ei ole olnud menetlusse asjakohaselt kaasatud ega menetluses ära kuulatud ning talle ei ole antud võimalust otsuse kohta oma vastuväiteid esitada.

3. RTK seisukohad

3.1. Vastavalt HMS §-le 83 kontrollitakse vaiet läbi vaadates haldusakti andmise õiguspärasust ja otstarbekust. HMS § 54 kohaselt on haldusakt õiguspärane, kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutusvigadeta ning vastab vorminõuetele. RTK kontrollib taotluse mitterahuldamise otsuse õiguspärasust ja otstarbekust lähtudes toetuse saaja poolt vaides esitatud argumentidest ja vastuväidetest.

3.2. RTK hinnangul on vaidlustatud otsuses selgitatud selle andmise õiguslikke aluseid ning täidetud põhjendamiskohustus vajalikul määral. Otsusest nähtub, et järgitud on vorminõudeid. Otsus on antud pädeva haldusorgani poolt kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne ning kaalutusvigadeta. RTK tugineb otsuses esitatud põhjendustele, täpsustades ja täiendades neid alljärgnevalt.

3.3. Tutvunud vaides esitatud argumentidega, ei nõustu vaide lahendaja vaide esitaja seisukohaga, et taotlusele lisatud energiaaudit on nõuetekohane ning vastab meetme määrusega kehtestatud nõuetele.

3.4. Meetme määruse § 9 lõike 4 punkt 5 sätestab, et taotleja poolt taotlusele lisatud energiaaudit peab sisaldama muuhulgas vähemalt hoonesse tarnitud energia energiakasutuse muutumise kalkulatsioonid soovituslike energiatõhususe tööde täiemahulise tegemise korral, mille aluseks võetakse tegelikud ja tõendatud hoone viimase kolme kalendriaasta keskmised tarbimisandmed ning projektijärgse kalendriaasta prognoositavad keskmised tarbimisandmed hoone kavandataval kasutusel.

3.5. Taotlusele lisatud energiaaudit sätestab järgmist:

- 3.5.1. hoonet teenindab soojussõlm, mis asub kõrval olevas hoones Pirita tee 72a. Seal asub gaasikatel, mis saab gaasi maagaasivõrgust. Katel teenindab kuuest hoonest koosnevat hoonete gruppi (Pirita tee 56/58, 68, 70, 72, 74/76). Hoonete kütet eraldi ei mõõdata, mistõttu on auditeerimisandmete aluseks kogu kompleksi kasutatud soojusenergia mis on

jagatud hoonete köetava pindala vahel võrdeliselt. Selline lähteinfo on ebatäpne, mis tähendab, et soojuskadu konkreetsetes hoones, sh ka soojusenergiatarve võib olla erinev sellest, mis on auditis aluseks võetud;

- 3.5.2. elektrienergiat mõõdetakse kahe hoone (Pirita tee 70 ja 72) peale kokku, jaotus hoonete vahel on leitud vastavalt köetava pinna ruutmeetritele;
- 3.5.3. hoones on kõrvalhoonega ühine õhustusüsteem kahe seadme abil, mis asuvad kõrvalhoones Pirita tee 72. Auditis arvestatakse energiatarvet osakaaluna ühe ja teise hoone vahel: st kuigi hoones ventilatsioonseadet ei asu, siis tarbib hoone sisekliimaseadme energiat vastavalt õhutööstlust vajavatele ruumidele. Osakaalud on leitud 2011. a projekti ja mõõdistamisandmete põhjal;
- 3.5.4. oluline on renoveerimise käigus lisada hoonetele energiaarvestid, et tulevikus oleks võimalik teha täpsemaid järeldusi ja otsuseid ning jälgida meetmete mõju. Energiaarvestid soovitaks lisada kõigile kompleksi hoonetele, kui on soov energiatarvet vähendada, sest ilma informatsioonita ei saa kulutõhusaid lahendusi leida.

3.6. Pirita tee 70 hoone puhul ei ole teada tegelikud tarbimisandmed, sest neid eraldi ei mõõdetata. Taotlusele lisatud energiaauditis on selgelt kirjutatud, et tarbimisandmed on tuletatud kogu hoonete kompleksi pindalast ja hoonete kompleksi kogutarbimisest. Lisaks on audiitor selgelt andnud hinnangu, et soojusenergia tegelik tarbimine võib olla erinev sellest, mis on auditis aluseks võetud ehk auditis esitatud andmete tegelikkuses ei ole ka audiitor veendunud. Lisaks on audiitor märkinud, et ilma energiaarvestiteta ei saa leida kulutõhusaid lahendusi ehk siis pole võimalik hinnata, milline on tegelik olukord praegusel hetkel ning kas ja kuidas rekonstrueerimise käigus energiatarbimist tegelikult muutub.

3.7. Vaide lahendaja ei nõustu vaide esitaja väitega, et kuue hoone kogutarbimise pindalapõhine proportsionaalne jaotus võimaldab määrata iga hoone tegelikud ja tõendatud energiatarbimise andmed. Vaide lahendaja on seisukohal, et tegelikku tarbimist ei saa kaudsete andmete põhjal arvutada. Sihtasutuse Eesti Ajaloomuuseum poolt RTK-le esitatud energiaauditist nähtub, et Pirita tee 70 ning Pirita tee 72 kasutused on erinevad. Eelduslikult erinevad need ka teistest hoonetest, mida ühisest katlast teenindatakse. Kuivõrd tarbimised on jagatud energiaauditis nimetatud kuue hoone vahel, siis ei oma tähtsust asjaolu, et hoonete Pirita tee 70 ja 72 kasutus, tehniline seisukord ja ehitusaeg on sarnased. Ka nimetatud sarnasused ei ole meetme määramise mõistes piisavad selleks, et oleks täidetud tegelike ja tõendatud andmete esitamine.

3.8. Asjaolu, et meetme määramises või määramise lisas 1 ei ole sõnastatud kohustust tarbimisandmeid mõõteseadmega mõõta, ei muuda meetme määramises sätestatud kohustuse mõtet. Meetme määramise koostaja ei ole kehtestanud sõnaliselt mõõteseadmete kasutamise kohustust, vaid on kasutanud sõnastust „tegelikud ja tõendatud hoone viimase kolme kalendriaasta keskmised tarbimisandmed“, mis tähendab, et arvesse saab võtta üksnes konkreetse hoone energiatarbimise kohta faktiliselt fikseeritud mõõtmistulemusel põhinevaid andmeid.

3.9. RTK on kaasanud energiaauditite kontrollimiseks välise eksperdi, kes kontrollib ja annab hinnanguid kõikide RTK-le esitatud energiaauditite kohta. Vaidlusaluse taotluse energiaauditi kohta on koostatud ekspertiisi akt, milles on ekspert märkinud muuhulgas järgmist: „*Hoones ei ole mõõtureid, millega mõõta antud hoones tarbitud elektri- ja soojusenergiat. Mõõdetakse ainult mitme hoone summaarseid energiatarbimisi. Auditis on lähtutud mitme hoone summaarsest energiatarbimisest. Konkreetse hoone energiatarbimine on saadud proportsionaalselt hoone köetava pinna osakaalust hoonete summaarsesse köetavasse pinda. Auditis (p 3.4): „ Selline lähteinfo on ebatäpne, mis tähendab, et soojuskadu konkreetsetes hoones, sh ka soojusenergiatarve võib olla erinev sellest mis on auditis aluseks võetud“. Auditis kasutatud tarbimine ei ole antud hoone tegelik ja tõendatud, st ei vasta rahandusministri määruse nr 18 § 9 sätestatule. Hindamiskriteeriumi aluseks olevate energiamuutuste kalkulasioonides (tabel 11) on vaja lähtuda viimase kolme aasta tegelikest ja tõendatud tarbimisest, mitte kalibreeritud mudeli M1 väärtustest.“*

3.10. Tegelik ja tõendatud tarbimisandmete aluseks võtmise nõuet ei ole võimalik vaide esitaja soovide kohaselt laiemalt tõlgendada. Tõendatud on energiatarbimise andmed, mille kohta on võimalik esitada kirjalik tõend. Käesoleval juhul on võimalik tõendada kuue hoone ühist energiatarbimist, kuid seda ei ole võimalik teha kõikide hoonete kohta eraldi. Erinevate kalkulatsioonide tulemusel tuletatud andmed ei ole tegelikud ja tõendatud ning kõik RTK-le esitatud taotlused, milledes ei ole hoonete tarbimist eraldi mõõdetud ehk tarbimisandmed ei ole tõendatud, on jäänud meetme määruse nõuete täitmata jätmise tõttu rahuldamata.

3.11. Kuivõrd tegemist on asjaoluga, mida taotleja ei saa puuduste kõrvaldamise ega ärakuulamise menetluses muuta ega parandada, ei pidanud vaide lahendaja vajalikuks otsuse suhtes täiendavat seisukohta küsida.

3.12. Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab enne haldusakti andmist haldusorgan andma menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited, kuid HMS § 40 lõike 3 punkti 2 alusel võib haldusmenetluse läbi viia menetlusosalise arvamust ja vastuväiteid ära kuulamata, kui menetlusosalise poolt taotluses või seletuses esitatud andmetest ei kalduta kõrvale ning puudub vajadus lisaandmete saamiseks.

3.13. Ekspertiisi aktis on ekspert märkinud lisaks vaidlusalusele küsimusele ka seda, et CO₂ muutuste kalkulatsioonides (tabel 12) pole lähtutud rahandusministri määruse nr 18 lisaga 1 sätestatud eriheiteguritest. Kui kasutatud oleks tegelikke ja tõendatud andmeid, oleks ekspert puudusena välja toonud ainult käesolevas punktis välja toodud puuduse ning sellisel juhul oleks RTK määranud taotlejale tähtaja selgituste andmiseks ja puuduste kõrvaldamiseks, sh energiaauditi parandamiseks. Kuivõrd taotluses esineb selline puudus, mida täiendava tähtaja andmisega kõrvaldada ei ole võimalik ning ükski arvamus, taotlus ega muu põhjendus nimetatud asjaolu muuta ei saa, otsustas RTK taotlejalt arvamuse küsimisest loobuda. Vaide lahendaja hinnangul ei ole taotluses esitatud andmetest kõrvale kaldutud ning puudub vajadus lisaandmete saamiseks, kuna taotlusele lisatud energiaauditist nähtub, et tõendatud andmeid ei ole konkreetse hoone osas võimalik esitada (tegelikud ja tõendatud andmed on võimalik esitada ainult hoonete kompleksi kohta).

3.14. Selgitame, et selline täiendava arvamuse küsimine võib taotlejates tekitada arusaama, et taotlust on võimalik absoluutse positiivse tulemuse saavutamiseks veel parandada. Selline olukord tekitab taotlejates pahameelt, sest küsitakse arvamust, kuigi midagi muuta ei ole enam võimalik. Sellest praktikast lähtudes ei soovinud RTK ka käesolevas menetluses taotlejat segadusse ajada ning vormistas taotluse mitterahuldamise otsuse koos põhjenduste ja selgitustega.

3.15. Võttes arvesse eeltoodud põhjendused, on vaide lahendaja seisukohal, et taotluse rahuldamata jätmise otsus on HMS § 54 mõttes õiguspärane ning jätab vaide HMS § 85 punkti 4 alusel rahuldamata.

(allkirjastatud digitaalselt)

Urmo Merila
peadirektori asetäitja

Koostaja: Kadi Saviir
5917 7395
kadi.saviir@rtk.ee

